

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези X Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(18-19 жовтня 2024 р.)**

1 том

ОДЕСА 2024

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства. Матеріали і тези X Міжнародної конференції молодих учених та студентів (Одеса 18-19 жовтня 2024 р.). — Т.1. — Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2024. — 341 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». Протокол № 4 від 31.10. 2024 р.

Рецензенти:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Білова Наталія Костянтинівна, кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри музично-інструментальної підготовки Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського».

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції.

Технічний редактор Ганна РЕБРОВА

©Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського, 2024

ЛІТЕРАТУРА

1. [Бех, І.](#) (2012). Духовні цінності як надбання особистості. *Рідна школа*, № 1–2, 9–12.
2. Гончаренко, С. У. (1997). *Український педагогічний словник*. Київ: Либідь.
3. [Драч, С. В.](#) (2010). Ціннісні орієнтації студентської молоді українського суспільства: сутність та динаміка. *Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна»*, 2, 26–30.
4. Молодиченко, В., Білецька, М. (2016). Вплив української духовної музики на процес формування ціннісних орієнтацій старших підлітків. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету*, 2 (17), 75–79.
5. Трофімов, Ю. Л. (2000). *Психологія: підручник для студ. вузів*. Київ: Либідь.

ЛІ КАЙЦЗЯНЬ,

здобувач другого рівня вищої освіти
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д. Ушинського;
науковий керівник
Олена РЕБРОВА

ХОРЕОГРАФІЧНИЙ ОБРАЗ ЯК ХУДОЖНЬО-МЕНТАЛЬНИЙ РЕСУРС КОМПОЗИЦІЙНО-ПОСТАНОВОЧНОЇ ТВОРЧОСТІ

Хореографічний образ – основа творчості балетмейстера-постановника. Творча ідея балетмейстера може виникати завдяки різним чинникам. Специфічна художня ментальність хореографії ґрунтується на особливому типі хореографічного мислення, що поєднує різні модуси уявлень: музичних, платично-інтонаційних, зорових, кінестетичних, життєво-реалістичних. Це й відрізняє такий тип художнього мислення від мислення музиканта, актора, митця. Феномен художньої ментальності з погляду О. Ребрової (2023) – таке явище, що охоплює «...просторові та часові координати розвитку мистецтва, що певним чином позначається на особливому досвіді його осягнення, спілкування та створення» (Реброва, 2023, с.285). Виходячи з цього, в проєкції на творчу особистості художня ментальність це не лише тип образного мислення, а й відповідний тип художнього сприйняття. Якщо мислення хореографа-постановника є достатньо ризомним, нелінійним, то й здатність сприймати явища, що стають основою хореографічного образу також є нелінійним. Балетмейстер одразу відчуває всі складні властивості образу, його характер, специфічні рухи, міміку. Інколи одразу виникає уявлення щодо музичного супроводу. Воно може бути неконкретним, умовним, або, навпаки, щось знайоме, що сприймається за ознаками

стереотипу. Адже в художній ментальності такі явища як стереотипи відіграють важливе значення.

Стереотипи не варто інтерпретувати як щось нетворче, стандартне. Вони відіграють свою важливу функцію у формуванні адекватного сприйняття мистецтва, а через це й картину світу. Мистецтво та його твори завжди містять в собі певний символізм, який поступово сприймається як ознака стереотипу. Просто знаки, коди, символи вже не я загадковими, вони сприймається свідомістю поза міркувань та невизначеності. Такі стереотипи стають атрибутами мови мистецтва і мають свої прояви в різних жанрах і видах мистецтва.

У мистецтві танцю достатня кількість різноманітних лексичних одиниць, що мають смислове стереотипне уявлення. Наприклад, «намісто» в українському танці, коли руки кладуть на груди біля шиї, сприймається як повага, прохання, душевність і духовність.

Отже, підсумовуючи феноменологію хореографічної ментальності вкажимо, що вона також ґрунтується на специфічному хореографічному мислення балетмейстера або танцівника, специфічній полімодальності сприйняття танцю та сформованих стереотипів у розумінні і потрактуванні хореографічних лексем. Це суголосно й с потрактуванням музичної ментальності в дослідження Л. Джулай (Джулай, 2002). Музичну ментальність дослідниця також розглядає як трикомпонентну структуру музичного мислення, сприйняття та стереотипів.

Відповідно до питання структури художньої ментальності О. Реброва вказує на наявність таких атрибутів, як «...художня картина світу, художній метод, художній текст, мова мистецтва (система символів, образів, знаків, художніх кодів), стереотипи, які виникають у галузі мистецтва в певному історичному культурпросторовому діапазоні, система цінностей (смаки, уподобання, потреби тощо) (Реброва, 2023, с. 285). Але у пропонованому переліку відсутній художній образ, як такий феномен, що концентрує в собі і мислення, і сприйняття (зовні або рефлексійно), і стереотипи, які є у підсвідомості хореографа, але які талановита особистість завжди прагне зруйнувати. Стереотипи нібито створюють суперечності між уявним і бажаним, що сприймається усіма і може сприйматися протилежно митцем, зокрема й балетмейстером.

Наведемо приклад. У нашій композиційній постановці «Душа поета: пам'яті Лі Бо» передається внутрішня духовна боротьба поета, його емоції і роздуми про сенс життя. Ці душевні страждання поет намагається подолати за допомогою бокалу вина. Стереотип сприйняття вина як руйнівної сили не дає змоги перевести його в площину творчості. Але Лі Бо гарний поет, він філософ, мандрівник, він співчуває людям, замислюється над їхнім життям, замислюється над проблемами руйнівних сил також. Передати страждання поета в танці дуже складно. Але треба створити його образ, який він, якою буде його міміка, його рухи, як передати пластикою тіла філософськи роздуми та душевні страждання. Інколи додаються певні компенсатори, якісь

предмети, які допомагають це зробити. У такому випадку бокал білого вина може бути сприйнятий не стереотипно, а філософськи.

Отже, художній образ в хореографічно-ментальній проєкції – це складносинтезований феномен, продукт творчої уяви хореографа-постановника, яка ґрунтується на сприйнятих явищах, відчутих супереченостях, бажанні подолати стереотипи і втілити цей спресований емоційно-творчий конгломерат почуттів, ставлень, цінностей, уявлень в конкретний сценічний персонаж, який стає нарісмом цього складного художньо-ментального процесу хореографічно-постановочної дії.

ЛІТЕРАТУРА

Джулай, Г. (2003). *Музична ментальність: соціально-філософський аналіз*. (Автореф. дис. канд філосо. наук). Південноукраїнський державний педагогічний університет (м.Одеса) ім. К.Д.Ушинського.

Реброва, О. (2023). Теоретичне дослідження художньо-ментального досвіду в проєкції педагогіки мистецтва: [монографія]. Друге видання, перероб. і доп. Суми, ФОП Цьома.310 с.

ВАН ЦЗЯЛУН,

аспірант кафедри педагогіки

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

СВОЄРІДНІСТЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МИСТЕЦТВА ДО ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЄКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

На сучасному етапі розвитку вищої художньо-педагогічної та мистецько-педагогічної освіти підготовка майбутніх учителів образотворчого мистецтва до застосування проєктних технологій у професійній діяльності утруднюється недостатньою практичною підготовкою. Назване спричинюється фокусом на теоретичних аспектах без належної практичної підготовки, що може змінити здатність випускників ефективно використовувати проєктні технології у реальних сценаріях.

Будучі методом проблемного пізнання світу, проєктування та проєктувальна діяльність допомагає майбутнім учителям усвідомити значущість професійних знань у житті та освіті. Водночас, знання перестають бути магістральною метою, а поступово стають ефективним способом і формою професійної підготовки. У загальному вигляді проєктну діяльність в освітньому просторі можна розтлумачити педагогічну технологію, що ґрунтується на особистісно-зорієнтованому підході, на розвитку інтелектуально-творчого потенціалу, технічно-дизайнерських ресурсів майбутніх фахівців, уміння самостійно опрацьовувати різноманітну інформацією та здійснювати креативний науково-технічні пошуки.

Специфічні риси прояву артистизму виконавця-співака.....	47
Ху Сяоя	
Розвиток артистизму студентів музично-педагогічних спеціальностей у фаховій підготовці.....	50
Горбатюк О.	
Інтерпретаційна компетентність як компонент професійної підготовки викладача бандури.....	53
Клещуков В.	
Специфіка мовленнєвої компетентності фахівців та її формування в межах професійної підготовки майбутніх викладачів хореографії.....	55
Лін Цзюань, Демидова М.	
Developing the perception of music by romantic composers in future piano teachers.....	58
Янь Веньмей, Горожанкіна О.	
Особливості виконавської інтерпретації творів композиторів-романтиків у творчості китайської піаністки Ван Юйцзя.....	59
Бондар В.	
Формування ціннісних орієнтацій учнів у процесі навчання хоровому співу.....	61
Лі Кайцзянь	
Хореографічний образ як художньо-ментальний ресурс композиційно-постановочної творчості.....	64
Ван Цзялун	
Своєрідність підготовки майбутніх учителів мистецтва до застосування проєктних технологій.....	66
Александрова Н.	
Жанрово-стильова стратегія підготовки майбутніх музикознавців до педагогічної діяльності в закладах музичної освіти.....	68
Ван Бін, Вороновська О.	
Художньо-естетичний потенціал хореографічного мистецтва.....	69
Ван Юньцзе, Демидова М.	
Content and structure of future vocal teachers' self improvement.....	73
Дун Цзінлі, Кьон Н.	
Інноваційні технології розвитку музичних здібностей школярів на уроках музичного мистецтва.....	74
Жао Хуей	
The structure of musical and auditory imagination of a future teacher of on the saxophone.....	76
Ло Шуї, Демидова М.	
The structure of technical skills of the future bachelor of musical art as a psychological procedural category.....	77
Чжуан Цзінь	
Conceptual foundations of improvisation in scientific research.....	79
Карпов, А., Кьон Н.	